

ANUL 1919-1920
CONFERINȚA DE PACE DE LA PARIS

CELE 14 PUNCTE

"Cele paisprezece puncte" au fost prezentate de Președintele Statelor Unite ale Americii, Woodrow Wilson, în sesiunea comună a Congresului din 8 ianuarie 1918. În discursul său, Wilson a încercat să stabilească un proiect viabil pentru restabilirea păcii în Europa după încheierea Primului Război Mondial. Idealismul demonstrat de Wilson în timpul discursului sus-numit i-a oferit președintelui american o poziție de conducere morală printre Aliați și a încurajat Puterile Centrale să capituleze.

Discursul a fost rostit cu aproximativ zece luni înaintea Armistițiului cu Germania și încheierea Primului Război Mondial, dar declarațiile celor 14 puncte au devenit baza termenilor capitulării Germaniei, așa cum a fost negociat la Conferința de pace de la Paris, din 1919, și cum s-a legiferat prin Versailles. Până la urmă, doar 4 puncte au fost adoptate complet în reconstrucția postbelică a Europei, iar Statele Unite au refuzat să ratifice Tratatul de la Versailles.

Dintre cele 14 puncte, 8 trebuiau să fie considerate obligatorii spre a fi îndeplinite, iar celelalte erau considerate specifice, nuanțând că s-ar „cuveni” realizate, fiindcă, după părerea președintelui american, nu erau absolut indispensabile.

1. Renunțarea la toate tratatele internaționale secrete și la diplomația secretă

Primul din cele paisprezece puncte, proclamate la 8 ianuarie 1918, prevedea că în viitor "nu vor mai exista acorduri internaționale private de niciunfel, ci doar convenții de pace publice, încheiate deschis". Astfel, scopul clar al acestor puncte este de a interzice tratatele secrete sau anumite secțiuni secrete ale unor tratate, iar, în viitor, fiecare tratat trebuie să facă parte din legile internaționale, pentru că, altfel, orice tratat secret tinde să submineze soliditatea întregii structuri a convențiilor internaționale, care este propusă să fie construită.

2. Libertatea navigației comerciale pe timp de pace și război.

Punctul al 2-lea, referitor la navigația maritimă liberă, trebuie înțeles împreună cu punctul al paisprezecelea (care propune constituirea unei Ligi a Națiunilor), navigația pe mări urmând să fie practică astfel: liber în timpul unei păci generale, sub controlul Ligii Națiunilor pentru impunerea convențiilor internaționale în timpul unui război general deschis, sau în timpul unui război limitat, care să nu implice nerespectarea convențiilor internaționale, Liga Națiunilor urmând să rămână neutră. Acest punct lovea în interesele comerciale ale Imperiului Britanic. Premierul britanic Lloyd George a refuzat să accepte acest punct, iar restul Aliaților l-au acceptat cu dificultate.

3. Libertatea comerțului internațional

Punctul al 3-lea se referea la îndepărtarea, pe cât posibil, a tuturor barierelor economice și restabilirea unor condiții egale pentru comerțul internațional între națiunile care erau de acord cu principiile păcii și se asociau pentru menținerea ei.

4. Reducerea înarmărilor pe baza de garanții reciproce

Dezarmarea era propusă la nivel mondial, ca o cerință obligatorie pentru menținerea păcii, iar "toate armamentele naționale vor fi reduse până la ultimul punct compatibil cu securitatea țării".

5. Rezolvarea problemelor coloniale cu respectarea intereselor popoarelor respective

Punctul 5, referitor la chestiunile coloniale, a introdus temerile între Aliați, pentru că atât Franța, cât și Anglia erau deținătoare ale unor importante imperii coloniale, iar problemele coloniilor erau, astfel, redeschise, oferindu-se șansa națiunilor supuse să se ridice împotriva dominației străine. Desigur, nu a fost intenția președintelui american să dea naștere la noii focare de conflict, ci el a dorit ca acest punct să se aplice numai coloniilor create de război, cum era cazul coloniilor germane.

6. *Eliberareateritoriilor rusești și libertatea rușilor de a-și rezolva singuri problemele interne și internaționale*

Prin punctul 6 se urmărește ca Rusia, considerată încă o mare putere, să fie atrasă în rândul națiunilor doritoare de pace, să fie supusă și e programului de pace propus de Woodrow Wilson și să colaboreze cu națiunile libere pentru menținerea păcii și a stabilității politice internaționale.

7. *Restabilirea Belgiei în granițele sale*

"Belgia trebuia evacuată și restaurată fără nici o tentativă de limitare a suveranității de care ea se bucura împreună cu altele națiuni libere", era ideea foarte cuprinsă la punctul 7, pentru că americanii erau susținători puternici ai cauzei belgiene.

8. *Retrocedarea provinciilor Alsacia și Lorena, Franței*

Surprinzător a fost faptul că intrarea Alsaciei și Lorenei în posesia Franței a fost inclusă în categoria punctelor neobligatorii, deși hotărârea de redobândirea acestor teritorii stătuse la bază politica franceză timp de cincizeci de ani și provocase sacrificii fără precedent în război.

9. *Restabilirea granițelor Italiei prin rectificare*

Reajustarea frontierelor Italiei în bază principiului autodeterminării naționalităților.

10. *Autonomia națiunilor din fostul Imperiu Austro-Ungar*

În mod similar, punctul 9 prevede reajustarea frontierelor Austro-Ungariei în bază principiului autodeterminării naționalităților, lucru care a permis apariția statelor Cehoslovacia, Austria, Ungaria și reintegrarea României și apariția Regatului Sârbilor, Croaților și Slovenilor – viitoarele Iugoslavie.

11. *Eliberareateritoriilor ocupate ale României și Serbiei-Muntenegrului*

România, Serbia și Muntenegru trebuiau evacuate, iar teritoriile ocupate retrocedate. Serbiei trebuia acordat acces liber la mare. Relațiile dintre statele balcanice trebuiau determinate prin înțelegeri bilaterale, acestor state urmându-se li se ofere garanții internaționale pentru independență politică și integritate teritorială.

12. *Acordarea autonomiei popoarelor din Imperiul Otoman, deschiderea strâmtorilor (Bosfor și Dardanele) pentru comerțul maritim, liber*

Imperiul Otoman își va afla sfârșitul în acest război, punctul 12, în bază principiului de autodeterminare care solicită ca „celelalte naționalități, care se aflau în acest moment sub dominația turcă, vor trebui să le fie asigurate o securitate în domeniul vieții și de posibilitate de a se dezvolta autonom”. Acest punct stabilește și regimul de circulație liberă a strâmtorilor Bosfor și Dardanele, în condițiile garanțiilor internaționale. Acest punct reiterează promisiunea făcută kurzilor pentru formarea unui stat național, promisiune nerespătată de niciun din tremurile puteri.

13. *Acordarea independenței Poloniei.*

Problema statului polonez era destul de complexă, pentru că era destul de greasă și se acorda acces liber și direct la mare. Până la urmă, Poloniei i-a fost acordată regiunea Sileziei Superioare și ieșire la Marea Baltică prin zona orașului Poznań și s-a creat Coridorul polonez, care delimita Prusia Orientală de restul Germaniei.

14. *Crearea Societății Națiunilor*

Poate cel mai important punct din cele 14 a fost ultimul. Acesta susține crearea unei instituții internaționale de menținere a păcii, o organizație care să fie "atât a

celor mari, câtși a celor mici”, ce vor face parte din această Ligă a Națiunilor. Aceasta Ligă a Națiunilor era bazată pe principiul securității colective a tuturor statelor, care dorea respectarea convențiilor internaționale.